

SATTUMA TAI SALLIMUS

Pekka Ervastian esitelmä 6.1.1933

Sattumako vai sallimus hallitsee maailmaa? Tätä kysymystä me ihmiset ehkemme jokapäiväisessä elämässämme aina tee itsellemme, mutta sen kysymyksen kyllä mielessämme teemme silloin kun jokin erikoinen tapaus sattuu elämässämme. Meille yhtäkkiä tapahtuu joku onnellinen sattuma, yhtäkkiä perimme taikka voitamme suuremman rahasumman ja meistä tuntuu, että se oli onnellinen sattuma. Me myönnämme jo, että hallitkoon sattuma maailmaa, koska tämä sattuma, joka meitä kohtasi, oli näin onnellinen. Mutta jos taas jokin onnettomuustapaus, jokin aivan erikoisen suuri suru kohtaa meitä, niin emme niin mielellämme tyydy tuohon selitykseen, että se oli sattuma. Silloin kysymme kyllä mieluummin, kuinka tällainen on sallittu, mitä järkeä tässä on, kuka on tämän surun lähettänyt, mistä se on johtunut. Silloin enemmän pohdimme tuota kysymystä, mikähän voima oikeastaan hallitsee maailmaa? Ja silloinhan meille on vastauksia valmiina, valmiita vastauksia tarjolla.

Meillä on ensinnäkin se materialistinen maailmanselitys, joka ei enää ole niin muodissa, mutta joka muutamia vuosikymmeniä sitten oli melkein kaikista tieteellisistä ja pätevin katsantokanta. Meillä on siis tuo materialismi, joka vastaa tähän kysymykseen, että raudankovat lait vallitsevat maailmassa, tässä näkyväisessä luonnossa, kaikessa tässä aineellisessa ja elottomassa elämässä, mutta ihmisen elämä on jotakin aivan toista. Ihmisen elämä on erotettuna tuosta elottomasta luonnosta ja tuosta luonnonlakien hallitsemasta maailmasta. Ihmisen elämä, samoin kuin eläinten elämä jonkun verran, on erillään

noiden lakien hallitsemasta elottomasta luonnosta. Sentähden ei ihmiselämässä vallitse inhimilliseltä kannalta katsoen muu kuin sattuma. Sattuma on se, joka johtaa ihmisen elämää siinä merkityksessä kuin me nyt ajattelemme kaikkia tapahtumia elämässä. Tietysti ihmisen ruumista hallitsevat luonnon lait, ruumis ei kestä mitä tahansa. Ihmisen ruumis tulee sairaaksi määrättyistä syistä ja jos ihminen loukkaa luonnon lakeja, niin hän kutsuu onnettomuutta ylleen, ainakin sairautta ja heikkoutta. Mutta mitä tulee elämän tapahtumiin, niissä ei tietysti vallitse muu kuin sattuma, onnenkauppa. Jos ihminen esim. menee naimisiin, niin se tapahtuu luonnonlakien kautta, sentähden, että hänen sielunelämänsä sitä häneltä vaatii, mutta minkälaisen aviopuolison hän saa, tuleeko hänen rouvastaan tai miehestään hyvä tai huono kumppani, sehän on sattumaa. Tällä tavalla ratkaisevat materialistit tämän kysymyksen ja he tulevat myöskin toimeen elämässä kun he eivät sitten sen enempiä vaivaa päättään näillä kysymyksillä. He koettavat tyytyä olemassaoloon sellaisena kuin se on ja vetää siitä niin paljon mehua kuin mahdollista.

Mutta sitten on, niinkuin tiedämme, toinen maailmanselitys, toinen elämänymmärrys, joka on meitä lähempänä, joka on meihin lapsesta saakka istutettu, ja se maailmankäsitys on kirkollinen, kristillinen uskonto. Sen mukaan eivät sattumat ollenkaan vallitse, vaikka voihan sattumaakin joskus olla, mutta sen mukaan on olemassa jotain tarkoitusta olemassaolon takana. Koko tämä elämä on itsessään kyllä tarkoituksenmukainen sentähden, että kaiken takana on Herra Jumala majesteetissaan, hän, joka on kaiken luonut, joka on joka ihmisen luonut, hän, joka on valmistanut ihmisille iankaikkisen autuuden, jolleivät ihmiset sitten tyhmässä itsepintaisuudessaan kieltäydy siitä autuudesta. Tämä Herra Jumala, joka on maailman luonut, katselee kaikkia luotuja olentoja, katselee

kaikkia ihmisiä, ja hän sormellaan viittaa, millä tavalla kunkin ihmisen on elettävä maailmassa. Siis tältä kannalta vallitsee sallimus elämässä. Sentähden kristityt sanovat aina, että se ja se on sallittua. Mutta yleensä ei tapahdu paljon muuta kuin surullisia asioita ja ikäviä seikkoja täällä maan päällä. Ihmisten täytyy siis aina rauhoittaa mieltään sanomalla, että se on niin sallittu, Jumala on tahtonut, että tuon ihmisen lehmän on kuoltava tai Jumala on tahtonut, että tuon ihmisen parhaan ystävän on kuoltava. Jumalan tiet ovat tutkimattomat. Eivät ihmiset voi tietää, mitä Jumala aina tarkoittaa teoillaan. Ihmiset eivät saakaan Jumalan tekoja arvostella, vaan heidän on tyydyttävä siihen, että Jumala on niin tahtonut ja niin määrännyt. Siinä uskossa ja luottamuksessa ihmiset ovat eläneet ja kuolleet. Monet, monet polvet ovat juuri siitä uskosta löytäneet lohdutuksensa. He ovat ajatelleet ja usko-neet, että maailmaa johtaa jokin viisas olento, jokin viisas persoonallisuus, viisas Isä, joka tarkoittaa kaikkien parasta, mutta kurittaa lapsiaan, antaa heidän kärsiä, antaa heille sattua onnettomuuksia ja kolauksia. Hän tarkoittaa kuitenkin sillä vain hyvää, on niinkuin Isä, joka kasvattaa lapsiaan. Tältä kannalta katsoen heidän elämänsä heidän tajunnassaan muuttui ei ainoastaan siedettäväksi vaan myöskin hyväksi ja rauhalliseksi. He olivat yhtä nöyriä onnettomuudessaan kuin onnes-saan. Jos tuli onni, niin vanhan ajan ihmiset, nuo viisaimmat ja kokeneemmat uskovaiset, he eivät liiaksi innostuneet iloitsemaan, eivät he ruvenneet hyppimään ja tanssimaan sentähden, että nyt tapahtui jotain onnellista. He olivat sisässään arkoja ja epävarmoja, sillä jos nyt tänään sattui jokin onnellinen tapahtuma, niin eihän sitä tiennyt mitä huomenna saattoi tapahtua. He olivat aina varuillaan hengessään, että jotakin voi sattua. Ainahan muuten tapahtui pahaa. Ainahan, niinkuin ranskalaiset sanovat, tapahtuu se, jota ei odota tapahtuvaksi.

Odottamaton aina tapahtuu. Ja mikä on odottamatonta? Tietysti suru, onnettomuus ja paha. Sentähden ihmiset koettavat olla valmiit ottamaan vastaan kaikkia mahdollisia elämän vaikeuksia. Jos ajattelemme keskiajan elämää Euroopassa, niin emme voi ollenkaan ajatella, että ihmiset olisivat jaksaneet elää ja olla onnellisia, jos ei heillä olisi ollut semmoinen maailmankatsomus, että täytyy aina olla varuillaan, sillä voi tapahtua mitä tahansa paha. Rauhalliset ihmiset, jotka maata viljelivät, jotka kulkivat tuossa auran jäljessä, saivat aina pelätä, että taas tulee kohta sotajoukko rynnäten heidän peltojensa yli ja tallaavat kaikki kasvavat oraat. Eivät he voineet ajatella, että he saisivat olla rauhassa. Jos ei valtakuntien kesken ollut sotia, niin oli kuitenkin kaikenlaisia sisäisiä vaaroja. Oli linnanherroja, jotka lähtivät linnoistaan ryöstämään kansaa. Me, jotka nyt elämme täällä näin turvallisissa oloissa, emme saa unohtaa, miten todella vaikeata oli ennen. Kyllä elämä oli ennen kovin vaikeata. Mutta ihmiset olivat silloin niin tottuneet olosuhteisiin, että he kuitenkin saattoivat myös iloita. Ihmisellä on tuo merkillinen ominaisuus, että hän saattaa mukautua olosuhteiden mukaan. Emme jaksaisi olla olemassa, jollei sielunelämämme voisi asettua sille kannalle, kuin aika vaatii. Me otamme vastaan kolauksia ja äkkiarvaamattomia onnettomuuksia j.n.e.

Mutta kun ajattelin näitä asioita, kun ajattelin tätä ihmisten elämää, en voinut olla sanomatta itselleni, että autuaat ovat ne ihmiset, jotka etsivät Jumalan totuutta, ennekuin suru ja vaikeus heitä kohtaa. Jos silloin keskiajalla ihminen olisi joskus tullut kysyneeksi itseltään, mitä tämä elämä on, mitä olemassaolo on, mistä tämä kurjuus johtuu, niin hän ei olisi osannut pitkälle ajatella, jollei hän olisi syntynyt totuudenetsijäksi. Hyvin pian hän huudahtaisi, että uskoon on turvauduttava, sillä muutenhan sitä tulee hulluksi. Hänen täytyi alistua ja

uskoa, että kaikki on hyvin niinkuin se on. Meidän aikanamme on toisin. Meidän aikanamme ei tarvitse olla niin toivottomia. Meidän ei tarvitse ajatella, että ihminen ei koskaan voi päästä selvyteen, että hän ei voi päästä ymmärtämään elämää, hän ei voi saavuttaa mitään selvyyttä jumalallisesta elämästä, totuudesta, hän ei voi oppia tuntemaan Jumalaa ja tietämään totuutta. Me emme tarvitse meidän aikanamme niin ajatella, vaan meidän aikanamme on järjen kehitys yleensä niin pitkälle kehittynyt, kuinka sanoisin, ihmisjärki on niin kehittynyt, että me voimme ruveta ajattelemaan elämän kysymyksiä pelkäämättä heti tulevamme hulluiksi. Meidän ei enää tarvitse pelätä sitä, vaan me voimme kyllä aivan rauhallisesti ja turvallisesti lähteä etsimään jumalallista totuutta. Meidän aikanamme olemme tilaisuudessa saamaan siksi paljon apua ja siksi paljon apua viisailta ihmisiltä, niin että meille oikeastaan jää vain pohdittavaksi, mitenkä asiat ovat, kukahan noista viisaista on lähimpänä totuutta.

Elämäkysymyksiin ei puutu vastauksia. Me olemme päässeet sivistyksessämme semmoiseen kohtaan, että me saamme tutustua maailman kaikkiin suuriin ajattelijoihin. Me voimme vähällä rahalla ostaa kirjoja, jotka selittävät meille monenlaisia asioita. Me olemme tilaisuudessa tutustumaan ei ainoastaan kristinuskoon, jota me saamme oppia pienestä pitäen, vaan myöskin toisiin maailman uskontoihin. Me voimme saada laajan katsantokannan ihmiskunnan kehityksestä. Voimme nähdä, mitä ihmiskunnassa on ajateltu, mitä ihmeellisiä olentoja on esiintynyt, jotka voivat vastata ihmiskunnan kaikista vaikeimpiin kysymyksiin. Me olemme nyt tilaisuudessa tällä tavalla tutkimaan ja sentähden ei ole toivotonta lähteä totuutta etsimään. Päinvastoin me voimme sanoa, että se ihminen ei käytä elämää hyväkseen, ei käytä tilaisuutta hyväkseen, joka ei etsi totuutta, joka ei ole totuudenetsijä.

Minun mieleeni tuli näitä asioita ajatellessani, että: autuaat ovat ne ihmiset, jotka etsivät jumalallista totuutta ennenkuin suru meidän päivinämme pakottaa heitä vähän ajattelemaan. On ihanaa sanoa, että on ihmisiä, jotka jo nuorina ovat täynnä intoa ja vakavuutta, jotka silloin jo kun elämä voi heitä muuten vietellä ja viehättää, tahtovat totuutta, tahtovat ennen kaikkea tietää mitä tämä elämä on. He eivät tahdo umpimähkään syöksyä tähän elämään, he eivät tahdo umpimähkään kulkea toisten jäljissä, sokeasti, ja suorittaa samoja velvollisuuksia mitä on aina suoritettu pitkin matkaa, vaan he tahtovat tietää miksikä, he tahtovat ymmärtää elämää. Ihanaa on nähdä sellaisia nuoria ihmisiä ja niitä on meidän päivinämme ja tulee olemaan aina enemmän ja enemmän. Ihanaa on myös nähdä niitä vanhempia ihmisiä, jotka vielä silloin kun he ovat keskellä elämää ja ovat saaneet tutustua elämän iloihin ja suruihin, kuitenkin etsivät totuutta. Kaikkia näitä ihmisiä on ihana nähdä, sillä he ovat täyttäneet tehtävänsä ihmisinä. Ei meidän tehtävämme ole, kun tulemme tänne maanpäälle, ainoastaan syödä ja juoda, nukkua ja naida. Sillä tavallahan tekevät myös kissat ja koirat ja kaikki muut eläimet. Tosin he eivät osaa työtä tehdä niinkuin ihmiset, vaikka kyllähän muurahaisetkin osaavat tehdä työtä, niin ettei meidän ihmisten tarvitse niin ylvästellä työnkään suhteen. Me saamme ottaa esimerkkiä monessa suhteessa juuri sanokaamme muurahaisilta ja mehiläisiltä. Me näemme, että muurahaisten yhteiskunta on monessa suhteessa paremmin järjestetty kuin meidän. Siltä kannalta katsoen me olemme semmoista eläinrotua, jotka emme ole niin sivistyneitä kuin muurahaiset ja mehiläiset. Me kamppailemme semmoisissa valtiollisissa kysymyksissä, jotka muurahaiset ovat jo ratkaisseet. Emme tarvitse siis olla niin ylpeitä itsestämme edes työn suhteen. Työtä tehdään kyllä myös eläinmaailmassa. Tosin me kyllä kotieläimet pakotamme

työhön, mutta eivät ne pakostakaan tekisi, jos ei niillä olisi viisas tieto siitä, että niin on tehtävä. Hevonen voi esimerkiksi oikein nuhtelevaisesti katsella hoitajaansa ja isäntäänsä. Eläin voi tuumata itsekseen: Sinä olet Jumalan asemassa minulle, mutta oletko sinä jumala? – Ei eläin käytä tietystikään näitä sanoja, mutta tunnelma on semmoinen. Eläimet, nämä ihmeellisen sielukkaat olennot, ovat yhtä ahkeria kuin me, mutta paljon nöyrempiä ja alistuvaisempia. Kyllä ne tekevät mielellään raskaita töitä. Me saamme ottaa heiltä esimerkkiä siinäkin suhteessa. Kyllä me saamme tunnustaa, että täällä maailmassa tehdään työtä muuallakin, eikä vain ihmisten kesken. Kyllä meidän täytyy siis sanoa, että se, mikä ehkä erottaa meidät eläimistä, se, mikä nostaa meidät eläinten yläpuolelle, on järki meissä, joka etsii totuutta. Meillä ei ole näkyväistä todistusta siitä, että muurahaiset, mehiläiset, koirat j.n.e., jotka ovat meitä moraalisesti korkeammalla, etsivät totuutta. Ihmiset voivat etsiä Jumalaa, ihmiset voivat nostaa silmänsä ylöspäin ja kysyä, mikä on tämä olemassaolo. Mikä on tämä elämä? Olenko minä mistään merkityksestä tässä elämässä? Ihminen hämmästynee kun hän alkaa etsiä totuutta omaa pienuuttaan ja mitättömyyttään. Mikä minä oikeastaan olen? Aivan merkityksetön? Hän katselee taivasta talviyössä, hän katselee tähtiä, jotka kimaltelevat. Tuolla taivaalla on lukemattomia tähtiä ja hän ajattelee itsekseen: Tämä on avaruus, tämä on äärettömyys, tämä on iankaikkisuus. Maapallo, jonka päällä minä nyt vähän kävelen ja tepastelen, on äärettömän paljon vanhempi kuin minä. Se elää, kun minä kuolen. Mikä minä oikeastaan olen? Mitätön kappale suuressa äärettömyydessä. Ihminen tuntee pienuutensa. Hän nöyrtyy hengessään ja ajattelee: Ei ole mikään muu mistään arvosta kuin se, että minä voin katsella näitä tähtiä, katsella ulos tähän avaruuteen ja kysyä, mikä on salaisuus tämän kaiken takana.

Mikä on se jumalallinen mahti, joka on saanut tämän aikaan, tämän kaiken? Mikä minä olen, minä pieni piste tässä äärettömyydessä? Mikä minä ihmisenä olen? Se on ihmisen ainoa, kuinka minä sanoisin, ainoa anteeksipyyntö ja anteeksianto, että hän on olemassa. Mitä varten me muuten olisimme olemassa? Kyllä ihminen semmoisena hetkenä, kun hän seisoo olemassaolon mahtavuuden edessä, kyllä hän semmoisena hetkenä tuntee kuinka pieni hän on ja kuinka hänen ainoa olemassaolon oikeutuksensa on siinä, että hän voi kysyä, mitä tämä kaikki on. Kaikki muu luonnossa on niinkuin pyörät kellossa, ne kulkevat kysymättä tehtäväänsä, mutta ihminen voi kysyä. Ja hän kysyy silloin: Onko sattumaa, että minä olen, vai onko sallittu, että minä olen? Sallittu se nähtävästi ainakin on, koska olen. Sattumastako minä sitten vain olen? Mikä minä sitten olen? Näin ihminen kysyy.

Tiedämme, että nykyaikana me ihmiset voimme saada vastauksia tähän kysymykseen, taikka t.s. me saamme yhden pätevän vastauksen, kun oikein kysymme, oikein pohdimme. Tämä kysymys on asetettu kahdessa, mikäli tässä nyt muistan, kahdessa kertomuksessa evankeliumissa, taikka ainakin muistuu mieleeni kaksi semmoista kohtaa evankeliumissa, joissa tämä kysymys on asetettu, mutta jää tavallaan vastausta vaille. Tarkemmin pohdittuamme saamme siinä vastauksenkin.

Toinen kohta, jota ajattelen, on Jeesuksen vastaus Siloamin tornin kaatumisesta. Hän sanoo, että kun Siloamin torni kaatui, niin jäi paljon ihmisiä sen alle, paljon ihmisiä kuoli sen tornin kaatuessa, mutta luuletteko, että nuo kaikki ihmiset olivat syypäitä tuon tornin kaatumiseen, luuletteko, että nuo ihmiset, jotka saivat surmansa, olivat enemmän syntiä tehneet, enemmän semmoisen sattuman arvoisia kuin muut ihmiset, luuletteko, että muut ihmiset siis olivat parempia? Me muut ihmiset emme jääneet tornin alle. Olivatko siis nuo onnettomat

ihmiset, jotka kuolivat, olivatko ne enemmän syntisiä ja huonoja kuin me, jotka jäimme elämään? Kun ajattelemme tätä evankeliumin kertomusta, tuntuu noin, että Jeesus tahtoo neuvoa, miten meidän ei pidä ajatella mitään erikoista itses-tämme, emme saa asettaa itseämme toisia korkeammalle, emme saa pitää toisia itseämme huonompina. Emme saa ajatella, sanoo Jeesus, kun jollekulle ihmiselle tapahtuu jotain vaikeata, että ai, ai, kuinka se on huono ihminen, varmasti huonompi kuin minä. Emme saa sillä tavalla ajatella. Vaikka ei ihminen näin karkeasti ajattelisikaan voi hän kuitenkin melkein puoleksi alitajunnassaan tuntea jotain sen tapaista. Ihmiset voivat selvästi tuntea sen tapaista. Jos toiselle tapahtuu onnettomuus, niin on ihmistä lähellä semmoinen ajatus, että kas kun se sattui hänelle. Onnellista, ettei minulle semmoista sattunut. Samalla ihminen tuntee kuin pientä etevyyttä tuon toisen rinnalla. Tällöinen alitajuinen tunne on ihmistä lähellä. Ja Jeesus sanoo: Sillä tavalla teidän ei tule ajatella, sillä tavalla teidän ei tule ajatella hetkeäkään, sillä ette voi milloinkaan tietää, milloin Siloamin torni kaatuu juuri teidän päällenne. Ette voi ollenkaan tietää, milloin onnettomuus, tapaturma teitä kohtaa. Älkää ollenkaan tehkö mitään vertailu-ja. Älkää ollenkaan ajatelko, että se ihminen, jolle tapahtui onnettomuus, olisi syyppä itse siihen. Teillä ei ole oikeutta semmoiseen ajatteluun, sillä yhtäkkiä joku onnettomuus voi kohdata teitä. Teidän on tunnettava rakkautta kaikkia kohtaan. Niin neuvoi Jeesus opetuslapsiaan. Niin Jeesus sanoi niille, jotka tahtoivat häntä seurata. Teillä ei ole oikeutta tuntea muuta kuin rakkautta ja auttamisen halua. Semmoinen oli kertomus Siloamin tornin kaatumisesta. Tiedämme, että materialistit hyvin mielellään juuri tarttuvat tällöiseen: Tuossa nyt näette. Jeesus on sattuman uskoja. Kaikenlaista voi sattua kelle tahansa. Jos siinä olisi vallinnut oikeuden laki, niin

ainoastaan semmoiset, jotka olivat jollakin tavalla syyllisiä, olisivat kuolleet.

Sitten on toinen kertomus evankeliumissa, joka muistuu mieleeni. Se toinen kertomus on Johanneksen evankeliumissa, yhdeksännessä luvussa. Siinä kerrotaan sokeasta miehestä, joka oli ollut syntymästään saakka sokea, ja tämä mies pyysi Jeesukselta apua. Opetuslapset kysyivät silloin Jeesukselta: Mistä johtuu, että tuo mies on näin kärsinyt koko elämänsä, että hän syntyi sokeana? Ovatko hänen vanhempansa tehneet syntiä, taikka onko hän itse tehnyt syntiä, että hän tällä tavalla sokeana syntyi? Näin kysyivät opetuslapset opettajalta, joka tiesi. Silloin Jeesus vastasi: Eivät hänen vanhempansa ole syntiä tehneet, eikä hän itse ole syntiä tehnyt, vaan sitä varten hän syntyi sokeana, että Jumalan teot tulisivat hänessä näkyviin. – Sitten Jeesus paransi sokean miehen ja sanoi vielä: Minä olen tullut tekemään juuri Jumalan tekoja, hyviä tekoja niin kauan kuin vielä täällä olen, sillä tulee yö pian ja silloin ei voi enää mitään tehdä. Nyt minä olen vielä tässä ja teen hyviä tekoja. Jeesus otti sitten jotakin ainetta, valmisti voiteen ja paransi sillä sokean miehen. (Samassa Johanneksen evankeliumissa kerrotaan tuon sokean miehen kohtalosta, kuinka hän joutui raadin eteen ja jos mihin ja hän sitten myöntää, että se oli perkeleen tekoa.) Kristillinen kirkko tarttuu tähän mielellään: Katsokaa nyt. Noin Jeesus vastaa. Eivät ole hänen vanhempansa syntiä tehneet, eikä hän itse. Sen tarkemmin eivät kristilliset opettajat ole tahtoneet selittää tätä asiaa, siitä ikävästä syystä, että yleensä uskotaan kristikunnassa, että vanhempien synnit juuri menevät perintönä lapsiin. Niinhän sanotaan Mooseksenkin kirjassa: Minä olen kostonhimoinen Jumala ja minun kiroukseni menevät perintönä kolmanteen ja neljänteen polveen. Älkää rikkoko minua vastaan, sillä silloin lapsenne saavat periä minun kiroukseni. Tällä tavalla on

opetettu ja teologien pitäisi myöntää, että eihän se ollut hänen vanhempansa, vaan näiden vanhempien vanhemmat polvesta polveen ja se lopullinen vaikutus näkyi sitten vasta tässä sokeassa mieheissä. Tällä tavalla voivat teologit päästä pätkähästä. Heitä kyllä vaivaa tuo asia, että Jeesus sanoo, etteivät hänen vanhempansa ole tehneet syntiä. Jeesus ei tässä kohdassa tunnu antavan tukea edellä mainitulle perinnöllisyyskäsitykselle. Vaikeuteen ovat teologit ennen kaikkea joutuneet sentähden, että eivät ole hyväksyneet jälleensyntymissoppia, johon opetuslapset kuitenkin viittasivat. Kun opetuslapset noin kysyivät, että onko tämä mies itse tehnyt syntiä, niin se edellyttää, jollei nyt suorastaan, että hän olisi tehnyt syntiä äidin kohdussa, niin se edellyttää, että hän olisi tehnyt syntiä ennen maanpäällä. Jos alamme myöntää, että ennen syntymistään ihminen olisi ollut olemassa, niin silloinhan joudumme siihen hirveään käsitykseen, että ihminen on ollut maan päällä ennenkin ja sehän on hirveätä, kerettiläisyyttä! Semmoista ei saa ajatella. Sentähden Jeesuksen vastaus oli niin selvä: Ei tämä mies tehnyt syntiä. Eihän hän ollut voinut tehdä syntiä, kun ei hän ollut olemassakaan. Tällä tavalla teologit pääsevät siitä vaikeasta pulmasta, että ihmiset olisivat olleet ennen olemassa. Muutamat kirkkoisät ovat kyllä puhuneet tästä opista, esim. Origenes, mutta hänhän oli vähän niin ja näin. Ei tietystikään ihminen ole voinut olla ennen olemassa maanpäällä. Ja sitten tulee se suuri loppufinaali: Jumalan teot tulevat ihmisessä ilmi. Sitä varten mies oli syntynyt sokeana, että Jeesus sai näyttää ihmeen. Jeesus hieroi vähän sokean miehen silmiä ja mies tuli näkeväksi. Näin iloitsevat meidän uskovaiset kristittymme. Mies syntyi sokeana sitä varten, että Jeesus sai tehdä ihmeen. He eivät ota lukuun, kun he tällä tavalla iloitsevat, että meidän inhimilliseltä kannaltamme katsoen on miltei liian paljon maksettu siitä ihmeestä. Loukkaahan se

meitä, jos jonkun ihmisen pitää syntyä sokeana, että toinen saisi tehdä ihmeen ja saisi siitä kunniaa. Meidän inhimillinen arvomme käy aivan tiehensä. Ihmisrukkahan olisi viattomasti saanut kärsiä. Eihän se ole mitään hauskaa olla sokeana. Ei se ole hauskaa. Harvat ovat ne, jotka tahtoisivat olla sokeina monta kymmentä vuotta saadakseen sitten toiselta ihmiseltä näön aivan äkkiä. Meidän aikanamme emme voi, emmekä saa ajatella näin. Jumala itse pyyhkäisee sokeuden pois ja luultavasti takaa iankaikkisen autuuden. Kun Jumala meihin koskee, niin meidän autuutemme on taattu. Emme voi tällaisellakaan tavalla lohduttaa itseämme. On ollut muuten useita ihmisiä maanpäällä, jotka ovat tehneet sokeita näkeviksi ja muutenkin parantaneet ihmisiä. Eivät nämä sano itsestään, että he ovat jumalia maanpäällä. Ei meidän tarvitse ajatella muita kuin eversti Olcottia. Hän sai tehtäväkseen parin vuoden aikana parantaa ihmisiä. Hän paransi tuhansia ihmisiä Indiassa. Hän paransi heitä kaikenlaisista vammoista, ja aonoastaan noin vähän hieromalla ja sivelemällä heitä ja rohkaisemalla heitä. Siellä oli rampoja ja sokeita, mykkiä ja mitä tahansa. Hän oli saanut käskyn Mestariltaan parantaa ja hän paransi. Ei hän toittanut olevansa Jumalan poika tai erikoinen maailman vapahtaja ja pelastaja. Hän oli luonnollinen ihminen, vapaa, joka paransi. Hän paransi hyvin nopeasti. Se saattoi joskus mennä silmänräpäyksessä, mutta joskus taas se saattoi kestää muutamia tunteja. Joitakuuta potilaita hänen taas täytyi parantaa muutamilla kerroilla. Mutta usein hän paransi aivan silmänräpäyksessä. Syöpäkin hän osasi parantaa. Tuhansia hän paransi. Muistattehan kertomuksen eräästä miehestä, joka yhtäkkiä esiintyi Coloradossa, keski-ikäinen mies, paljain jaloin. Hän oli aivan kuin Johannes Kastaja. Ja hänen luokseen tuli paljon ihmisiä, tuhansia. Kello 9 joka aamu hän tuli ulos huoneestaan ja sitten ne ihmiset ottivat häntä kädestä

ja tulivat terveiksi. Hän paransi heidät siinä silmänräpäyksessä. Mutta hän ei tahtonut, eikä hän osannut parantaa aivan rikollisia. Siellä tulee eräs hänen luoksensa ja tahtoo parannusta, mutta hän sanoo: Murhaajaa minä en voi parantaa. Se oli ihminen, jolla oli murha omallatunnollaan. Murhaaja meni pois ja ehkä hän tunnusti rikoksensa. Kaiken hän sanoi tekevänsä Isän tahdosta, mutta kauan hän ei siellä ollut. En muista tarkoin, kuinka kauan se oli, mutta ei se pitkän aika ollut. Sitten hän hävisi, eikä hänestä ole sen enempää tietoa. Tuollaista tapahtui yhtäkkiä siellä Amerikassa. Ei siitä sen enempää melua pidetty, taikka paremmin sanoen, tuo mies ei itse pitänyt melua itsestään.

Meidän ei siis tarvitse, ei kannata lohduttaa itseämme sillä, että olisimme vuosikymmeniä sokeina, jotta sitten joku meidät voisi parantaa. Meidän lääketieteemme on kaikella tavalla edistynyt. Lääkärit yrittävät parantaa sokeitakin. Eivät ne niitä kylläkään ole saaneet näkeviksi, mutta ei kannattaisi syntyä sokeana, jotta joku etevä lääkäri sitten tekisi meidät näkeviksi. Olisitteko valmiit tekemään näin: Hyvin mielelläni otan helvetillisen hammastaudin, jotta sitten kuukauden perästä joku etevä hammaslääkäri minut parantaa. Siinä olisi liian paljon kärsimystä toisen kunnian vuoksi. Sentähden on hyvin amoraalinen, epäsideellinen selitys tuo, että sokea mies syntyi sokeana sentähden, että Jeesus sitten voisi tehdä ihmeen. Se on voinut mennä teologien ja uskovaisten päähän ja heidän sydämeensä satojen vuosien aikana, se on voinut mennä heidän tajuntaansa, mutta se ei mene enää. Me sanomme kiitos paljon. Jos joku Jumala tahtoo piinata meitä näyttääkseen omaa kunniaansa, niin me olemme toden totta liian pieniä taikka oikeastaan liian suuria, että me rupeaisimme kärsimään turhaan niin paljon. Eräs lunastava kohta, anteeksiantava kohta tuossa tapahtumassa on ja siihen ei viitata, siitä ei puhuta teologiassa

ja uskonnollisissa piireissä. Se on se, että tuo mies oli syntynyt sokeana ja kauan ollut sokeana ja ei siis myöskään voinut nähdä tätä maailmaa eikä ottaa osaa inhimilliseen elämään samalla tavalla kuin muut, eikä myöskään ajatella samanlaisia ajatuksia kuin me muut ja sitten hän yhtäkkiä saa nähdä jumalallisen olennon, joka herättää hänen henkensä, niin että hän saa nähdä paljon enemmän kuin muut ihmiset. Hän uskoo nyt, että jumalallinen olento hänet paransi. Sen perästä kun hän oli ollut kärsivä olento tulee hänestä nyt totuuden tietävä olento. Hän oli etsinyt pitkin elämäänsä. Hän oli tehnyt monta kysymystä itselleen. Nyt hän tuli näkeväksi, nyt hän sai yhtäkkiä totuuden tietää. Jeesus Kristus kun paransi hänen silmänsä, se vaikutti samalla niin, että hänen sisäiset silmänsä menivät auki ja hän näki taivaisiin ja hengen maailmoihin. Hän tiesi, mikä ihminen on. Hän tiesi, että hän oli niitä armoitettuja olentoja, jotka saavat vain nousta Jumalan luo. Tämä puoli asiasta on kuin lunastus. Voimme siis ajatella asiaa tältäkin kannalta. Ei siinä ole nyt puhetta Jumalan Pojan kunnia. Mikä onkaan sellainen käsite kuin kunnia? Mutta siinä, että joku ihminen, joka on vaeltanut kauan pimeydessä, yhtäkkiä saa nähdä jumalallisen totuuden, se on jotakin, siinä on jotakin. Tällä tavalla voimme siis käsittää näitä kohtia raamatusta, evankeliumissa.

Nyt me kysymme: Eikö ole mitään muita selityksiä? Emmekö voi ymmärtää näitä evankeliumin kertomuksia muulla tavalla? Emmekö voi nähdä syvemmälle? Mikä on meidän elämänymmärryksemme? Onko Jeesus sitten puoltanut tai vastustanut? Mikä on meidän elämänymmärryksemme? Sehän on lyhyesti sanoen siinä, että me ihmiset olemme henkiolentoja. Se on aivan tieteellinen totuus. Me olemme henkiolentoja. Me olemme syntyneet tähän tämmöiseen ruumiiseen ja olemme saaneet tämän ruumiimme vain kuin lahjaksi, lainaksi näkyväi-

seltä luonnolta. Tuo ajatus, että olisimme henkiolentoja, tuntuu meistä oudolta. Me olemme tottuneet ajattelemaan, että me olemme tällaisia ruumiillisia olentoja, jotka puemme vaatteet yllemme. Ja kuitenkin me olemme henkiolentoja, jotka pukeudumme ruumiiseen. Tämä on uusi ajatus. Me olemme pukeutuneet ruumiiseen. Jos tämä ruumis olisi todella meidän omamme, jos me todella olisimme pukeutuneena semmoiseen ruumiiseen, jonka me olemme itse itsellemme rakentaneet, silloin me tietäisimme olevamme henkiolentoja, silloin meidän ruumiimme olisi meitä itseämme, mutta nyt kun me olemme saaneet ruumiin lahjaksi, niin me uppoudumme siihen ruumiiseen ja unohdamme, että me olemme ollenkaan muuta kuin tämä ruumis. Missä me sitten olisimme? Tämä ruumiillinen elämähän on niin vankkaa ja todellista. Me näemme toisemme ja kaikki on meille niin tuttua. Me ajatella mielemme, että me olemme tämä ruumis. Ja niin tuntuu meistä oudolta ajatus, että me olisimme henkiolentoja. Se on, outoa sen takia, että tämä ruumis ei ole meidän. Se on meille annettu. Jos meillä olisi semmoinen ruumis, joka on aivan meitä itseämme, jonka me olemme täydellisesti itse luoneet, silloin emme epäilisi olevamme henkiolentoja, joilla on oma ilmennysmuoto, ruumis. Me olemme olemassa sitä varten, että me loisimme henkimuodon, että me itse loisimme sen. Sitä varten me olemme saaneet ruumiin luonnolta, että me itse oppisimme luomaan. Sentähden monista ei tunnukaan niin mahdolltomalta tuo ajatus, että me olemme henkiolentoja – ja henkiolentoja, jotka synnymme tähän maailmaan aina uudestaan ja uudestaan. Me synnymme tänne sitä varten, että kävisimme täällä kuin koulua. Me käymme täällä oppimassa iankaikkisen ruumiin luomista. Meidän täytyy luoda itsellemme iankaikkinen ruumis.

Kun luemme Paavalia ja Jeesuksen sanoja, niin huomaamme, että asianlaita on niin. Uudessa Testamentissa juuri puhutaan siitä, että meillä tulee olla semmoinen ruumis joskus, iankaikkinen ruumis. Nyt tältä kannalta, että me olemme henkiolentoja ja synnymme monta kertaa tänne maailmaan, siltä kannalta voimme ymmärtää, että on myöskin jotakin järjestystä olemassa. On jotain järjestystä koko tässä olemassaolossa. Ei tapahdu umpimähkään mitä tahansa. Eikä arvatenkaan sattumakaan ole. Ei ainakaan hirveätä sattumaa, koska me olemme henkiolentoja ja synnymme tänne uudestaan ja uudestaan. Karma on olemassa. Jokaisella teolla on seurauksensa. Karma merkitseekin teko, tekeminen. Karma on teko, ja siihen tekoon sisältyy sen teon seuraus. Mehän tiedämme, että näkyväisessäkin luonnossa vallitsee syysuhteen laki. Tässä on aina kaikki järjestyksessä. Maapallo kiertää auringon ympäri, vuodenajat vaihtuvat. Me voimme laskea, milloin on kesä ja talvi. Me tiedämme, että olento, joka syntyy tänne, on ensin lapsi, sitten nuori, sitten keski-ikäinen ja lopulta tulee vanhaksi ja viimein kuolee. Kaikki on niin järjestetty. Nyt me saamme kuulla, että karma merkitsee sitä, että me ihmiset tämmöisinä yksilöllisinä olentoina, me ihmiset, jotka täällä kävelemme ja tepastelemme, että me ihmiset, jotka täällä teemme kaikenlaisia tekoja, juuri näillä teoillamme synnytämme kaikenlaisia seurauksia. Eivät meidän tekomme ole sillä tavalla vapaat, etteikö niistä mitään jäisi. Eivät meidän tekomme, eivät edes meidän ajatuksemme ole mitättömiä ja merkityksettömiä. Eivät ne ole "tullivapaita". Eiväthän meidän ajatuksemme aina toisia liikuta, mutta meitä itseämme ne kyllä liikuttavat. Ne ajatukset sitovat meitä. Kun minä esim. tahtoisin ajatella jotakin oikein kaunista ja todellista, niin en minä voikaan keskittää itseäni. Huomaan pian, että ajatukseni lähtevät aivan väärille poluille. Istuudun mietiskelemään ja

yhtäkkiä huomaa, että minä kesken kaiken ajattelenkin, että mitähän se voikilo taas maksoikaan torilla. Ei ihminen aina voi ajatella sitä, mitä tahtois. Eivät toiset ihmiset paljontaan tiedä, mitä minä ajattelen, ja ei se maailma mene nurin, ajattelenpa mitä tahansa, mutta minun oma maailmani voi mennä nurin. Kun minä tahtoisin ajatella jotakin todellista, niin tulevat nuo hupsuttelut ja vetävät minua nenästä. Me ihmiset emme ole sillä tavalla vapaita. Me olemme lakisiteisessä maailmassa. Me saamme vähitellen oppia näitä lakeja ja sitten menettelemään niiden lakien mukaisesti ja käyttämään niitä hyväksemme. Ja se on karma. Se on sitä, mitä itämaalaiset nimittävät karmaksi. Me elämme siis karman kannalta katsoen järjestyneessä olemassaolossa, järjestyneessä avaruudessa.

Nyt meidän täytyisi lähteä tutkimaan noita esimerkkejä evankeliumista, noita kysymyksiä uudestaan, ja ajattelemaan, millä tavalla ne saavat selityksensä karman kannalta. Onko Jeesus tahtonut opettaa jotakin muuta kuin karmaa, vai onko hän mahdollisesti myöskin tahtonut opettaa karmaa? Sitä tutkimme ensi kerralla.

Pikakirj. Kirsti Krohn.

Esitelmä on julkaistu kirjassa *Karma ja sairaudet*, 1947.